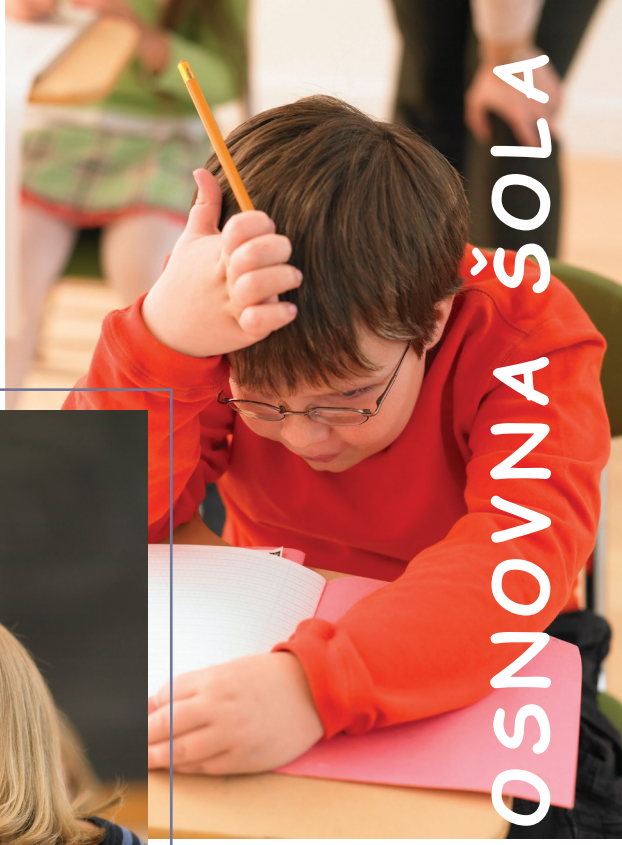

OSNOVNA ŠOLA

2013/2014

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

informacije za učence in starše

OSNOVNA ŠOLA
Nacionalno preverjanje znanja
Informacije za učence in starše

© Državni izpitni center 2013

Pripravil: ***Državni izpitni center; potrdila: Državna komisija za vodenje nacionalnega*** *preverjanja znanja*

Oblikovanje naslovne strani: Barbara Železnik Bizjak

Fotografije: Buenos Dias, OŠ Ledina

Ilustracije: Tomaž Verbič Šalamon

Lektoriranje: Bernarda Krafogel

Prelom: Peter Škrlj

Dvanajsta dopolnjena izdaja

www.ric.si

Ljubljana, september 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.26(497.4)(0.034.2)

OSNOVNA šola [Elektronski vir]: nacionalno preverjanje znanja: informacije za učence in starše / [pripravil Državni izpitni center; fotografije Buenos Dias, OŠ Ledina; ilustracije Tomaž Verbič Šalamon]. - 12. dopolnjena izd. - El. knjiga. - Ljubljana: Državni izpitni center, 2013

ISBN 978-961-6899-03-1 (pdf)

268495360

OSNOVNA ŠOLA

Nacionalno preverjanje znanja
Informacije za učence in starše

DRAGI UČENCI, SPOŠTOVANI STARŠI

Nekateri se prvič srečujete z nacionalnim preverjanjem znanja, drugi ga že poznate. Verjamem, da imate tisti, ki ste ga že spoznali, z nacionalnim preverjanjem znanja dobre izkušnje, in že veste, kako koristno povratno informacijo vam lahko prinese.

V različnih državah poznajo različne oblike nacionalnega preverjanja znanja. V Sloveniji ga izvajamo ob koncu triletnih vzgojno-izobraževalnih obdobij osnovne šole, ko učenke in učenci rešujejo poseben izbor nalog, ki pokaže, koliko obvladajo znanje, predpisano z učnimi načrti.

Zakaj v Sloveniji izvajamo nacionalno preverjanje znanja? Predvsem zato, ker nam lahko pove marsikaj. Učenkam in učencem, staršem, učiteljem in šolam pokaže, kako uspešni so pri doseganju ciljev in standardov, določenih z učnimi načrti. Ker pokaže, kako kakovostno je poučevanje in učenje, omogoča odpravljanje morebitnih pomanjkljivosti in spodbujanje tistega, kar prispeva k dobremu znanju. Nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda učenkam in učencem (ter staršem in učiteljem) pokaže, katera so njihova močna področja, pa tudi, kateremu znanju bo v preostalih letih osnovne šole treba posvetiti več pozornosti.

Preverjanje ob koncu drugega obdobja se izvaja ob koncu 6. razreda osnovne šole. Z njim se preverja znanje iz matematike, slovenščine (na narodno mešanih območjih iz italijanščine oziroma madžarščine) in tujega jezika. Nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu bo letos prvič obvezno za vse učence (razen nekaterih izjem, kar je podrobno navedeno v naslednjem poglavju). Vendar ta obveznost ne pomeni velike spremembe od predhodnih let, ko je bilo še prostovoljno. V zadnjih letih se je namreč zanj odločalo več kot 85 odstotkov učencev, se pravi velika večina, kar kaže, da se je nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu uveljavilo kot nekaj, v čemer so starši in učitelji prepoznali pomembno povratno informacijo o znanju, ki so ga učenci pridobili v času šolanja.

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu tretjega obdobja se izvaja ob koncu 9. razreda. Pri tem se preverja znanje različnih predmetov, vsako leto pa treh. Vsako leto se preverja znanje iz slovenščine (na narodno mešanih območjih iz italijanščine oziroma madžarščine) in matematike. Tretji predmet pa vsako leto določi šolski minister. Preverjanje ob koncu 9. razreda osnovne šole je obvezno za vse učence (razen nekaterih izjem, kar je podrobno navedeno v naslednjem poglavju).

Dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu 9. razreda ne vplivajo na končni uspeh v osnovni šoli, na prehod v srednje šole pa le v redkih primerih. Če ima več kandidatov na spodnji meji v izbirnem postopku enak seštevek zaključnih ocen iz obveznih predmetov 7., 8. in 9. razreda, se namreč lahko upošteva tudi dosežek pri nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodnostno mešanih območjih ter matematike, če se učenke, učenci in njihovi starši s tem strinjajo.

Udeležba pri nacionalnem preverjanju znanja je za učence 6. in 9. razredov obvezna. Vendar te obveznosti ne gre razumeti kot breme, pač pa predvsem kot dragoceno priložnost, da učenke in učenci preverite, kakšno je vaše znanje na posameznih področjih, in ga primerjate z znanjem vrstnikov po vsej Sloveniji. Izveste pa lahko še veliko več, na primer kako kakovostno je vaše učenje in katera so vaša najmočnejša področja. Pri tem vam lahko največ pomagajo vaše učiteljice in učitelji, ki bodo skupaj z vami pregledali naloge in vam pomagali videti, kje ste najmočnejši in kje se lahko še potrudite.

V knjižici, ki jo prebirate, boste našli mnoge pomembne informacije v zvezi z nacionalnim preverjanjem znanja. Marsikaj pa vam lahko povedo tudi na vaših šolah. Podatke o nacionalnem preverjanju znanja lahko najdete tudi na spletnih straneh Državnega izpitnega centra (www.ric.si) in Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (www.zrss.si).

Drage učenke, učenci in starši, želimo vam uspešno šolsko leto in kar najboljši dosežek pri nacionalnem preverjanju znanja, da vam bo v spodbudo za uspešno učenje in delo tudi v prihodnje.

Dr. Kristijan Musek Lešnik,
predsednik Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja

2 KAJ JE NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Nacionalno preverjanje znanja je poseben postopek, izpeljan tako, da vsi učenci v državi na isti dan rešujejo enake preizkuse znanja pod enakimi pogoji. Naloge pripravijo učitelji skupaj z drugimi strokovnjaki za posamezne predmete in strokovnjaki za sestavljanje preizkusov znanja. Preverja se le tisto znanje, ki ga vsebujejo učni načrti, in na način, ki ga učenci poznajo iz vsakdanjega šolskega dela. Naloge se vrednotijo po enotnih, posebej pripravljenih merilih.

2.1 ČEMU NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA, KAJ ŽELIMO Z NJIM DOSEČI

Temeljni cilj nacionalnega preverjanja znanja je pridobiti dodatno informacijo o znanju učencev. Namenjena je učencem, njihovim staršem, učiteljem, šolam in sistemu na nacionalni ravni.

Z nacionalnim preverjanjem znanja želimo:

- prispevati k boljši kakovosti učenja, poučevanja in znanja,
- učinkovito sprotno preverjati kakovost učnih načrtov,
- pripomoči k zagotavljanju enakih izobraževalnih možnosti za vse učenke in učence,

- prispevati k enotnejšim merilom učiteljevega ocenjevanja znanja,
- razvijati sposobnost učenk in učencev za kritično presojo lastnih dosežkov.

Osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike in prvega tujega jezika, v 9. razredu pa iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister. Tretji predmet v 9. razredu, v skladu s 64. členom *Zakona o osnovni šoli*, minister določi tako, da v septembru izmed obveznih predmetov 8. in 9. razreda izbere največ štiri predmete, iz katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedlo nacionalno preverjanje znanja. Ti predmeti se nato preverjajo na štirih vzorcih vseh slovenskih šol, tako da se na vsaki šoli preverja le po en tretji predmet. Kateri tretji predmet se bo preverjal na posamezni šoli, prav tako v septembru določi minister s sklepom, ki se objavi na spletni strani ministrstva. To pomeni, da učenci ob zaključku osnovne šole ne opravljajo preverjanja iz vseh štirih tretjih predmetov, ampak le iz enega. Lahko pa preverjanje znanja iz preostalih treh tretjih predmetov samostojno izvede šola sama takoj po končanem uradnem preverjanju, če tako želi. Tako je šolam omogočeno, da lahko vsako leto z nacionalnim preverjanjem znanja preverijo znanje svojih učencev iz skupno šestih predmetov: poleg matematike in slovenščine (na narodno mešanih območjih italijanščine oziroma madžarščine) še iz štirih tretjih predmetov.

Opravljanje nacionalnega preverjanja znanja je obvezno za učence 9. razreda in od šolskega leta 2013/14 tudi za učence 6. razreda. Prostovoljno opravljajo NPZ le tisti učenci 6. in 9. razreda, ki so vključeni v prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, in odrasli, vpisani v program OŠ za odrasle. Učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski in se prvič vključijo v 6. in 9. razred osnovne šole v Sloveniji, opravljajo v tem šolskem letu nacionalno preverjanje znanja prostovoljno.

Učencem se k nacionalnemu preverjanju znanja ni treba prijavljati s posamično prijavo, ker to uredi šola. Tisti učenci in odrasli, ki se, v skladu z zakonodajo, prostovoljno odločijo za opravljanje NPZ-ja, pa oddajo posamično prijavnico na šoli. Učenci s posebnimi potrebami, ki želijo pri opravljanju NPZ-ja uveljavljati določene predpisane prilagoditve, morajo izpolniti obrazec *Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli* (za vsak razred posebej).

Nacionalno preverjanje znanja se opravlja samo pisno in traja pri posameznem predmetu najmanj 45 in največ 90 minut.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja so dodatna informacija o znanju učencev ter so izraženi v absolutnih in odstotnih točkah. Šole bodo ob zaključku šolskega leta od Državnega izpitnega centra prejele še dodatno analizo dosežkov v obliki kvalitativne oziroma opisne informacije o dosežkih učencev

pri nacionalnem preverjanju znanja. S podatki iz analize dosežkov si bodo šole oziroma učitelji, učenci in njihovi starši lahko dodatno pomagali pri ugotavljanju močnih in šibkih področij učenja ter usvajanja učne snovi, pa tudi pri pripravah na novo šolsko leto. Naj ob tem omenimo, da morajo ravnatelji osnovnih šol po zaključku NPZ-ja v posameznem šolskem letu, na podlagi analiz dosežkov po posameznih predmetih, pripraviti skupno poročilo o izvedbi in analizo dosežkov na njihovi šoli, kar je sestavni del letnega poročila o realizaciji letnega delovnega načrta šole.

Podroben opis načina opravljanja nacionalnega preverjanja znanja najdete v vsakoletnih *Navodilih za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli,* ki so objavljena na spletnih straneh Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

2.2 KDAJ BODO UČENCI OPRAVLJALI NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Nacionalno preverjanje znanja se izvede v enem roku, praviloma v maju tekočega šolskega leta. Konkretni datumi za tekoče šolsko leto so določeni s Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju, ki jih izda minister, pristojen za šolstvo, in so objavljeni na spletnih straneh Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport: www.mizs.gov.si/Delovna področja/direktorat za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo/osnovno šolstvo/šolski koledar za osnovne šole/šolsko leto - šolski koledar II. del/.

2.3 ALI NAJ BI SE UČENCI POSEBEJ PRIPRAVLJALI NA NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Za nacionalno preverjanje znanja niso potrebne nobene posebne priprave, saj ni namen ocenjevati znanje posameznih učencev. Njihov dosežek ne vpliva na šolske ocene, na prehod v srednje šole pa le izjemoma, ob privolitvi učencev oziroma staršev. Z nacionalnim preverjanjem znanja učenci dobijo dodatno informacijo o svojem znanju, želimo pa pridobiti tudi vpogled, koliko v Sloveniji uresničujemo cilje, ki smo jih postavili z učnimi načrti. Zlasti učiteljem pa želimo poleg tega omogočiti, da lahko tudi na podlagi teh podatkov izboljšujejo kakovost svojega dela.

Najboljša podpora učencem pri nacionalnem preverjanju znanja je zato ravnanje in spodbuda staršev, ki je tudi sicer pomembna za uspeh otrok v šoli, in sicer:

- sprotno spremljanje otrokovega šolskega dela,
- stalen stik z učitelji in drugimi strokovnimi delavci šole,
- spodbuda in pomoč pri vsakdanjih šolskih obveznostih,
- pohvale za otrokova trud in prizadevanje,
- razumevanje otrokovih težav in pomoč pri njihovem premagovanju,
- izražanje naklonjenosti otroku tudi, ko mu ne gre, kakor bi si želeli.

2.4 KAKŠNO BO NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI

Do prilagojenega izvajanja so upravičeni le učenci z odločbami o usmeritvi in tisti, pri katerih so opravičljivi razlogi za prilagoditve (npr. poškodbe) nastali pred kratkim. Podrobnejša navodila za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*.

Prilagoditve so vezane na obliko preizkusa (npr. prepis v brajevo pisavo) in način izvajanja (npr. podaljšan čas pisanja, prisotnost pomočnika), sicer pa preizkus ostane enak in preverja znanje na ravni, primerni za učence, ki se izobražujejo po programih z enakovrednim izobrazbenim standardom. Učencu s posebnimi potrebami pripada ena oblika prilagojenega preizkusa znanja iz preglednice mogočih prilagoditev, ki je objavljena v *Navodilih za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja.*

Prilagoditve pri nacionalnem preverjanju znanja so odvisne od motnje oziroma primanjkljaja, opredeljenega v odločbi o usmeritvi. Za učenca se iz preglednice mogočih prilagoditev izbere samo take, ki jih dopušča oziroma opredeljuje z odločbo opredeljena motnja ali primanjkljaj.

2.5 KAKŠNO BO NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA ZA UČENCE, KI SO VKLJUČENI V PRILAGOJENE IZOBRAŽEVALNE PROGRAME Z NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM

Prostovoljno se nacionalnega preverjanja znanja ob koncu 6. razreda in 9. razreda lahko udeležijo tudi učenci s posebnimi potrebami, ki so vključeni v prilagojene izobraževalne programe z nižjim izobrazbenim standardom, v skladu s 67. členom *Zakona o osnovni šoli*.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja za učenca nimajo nobenih posledic glede njegovega nadaljnjega izobraževanja in napredovanja. Pomagajo pa, ob interpretaciji razrednika ali učitelja posameznega predmeta, razumeti močne in šibke strani učenčevega znanja in potrebnost njegovega nadaljnjega prizadevanja ter objektivizirajo znanje primerjalno z njemu enakimi vrstniki.

Tudi za učence s posebnimi potrebami so cilji nacionalnega preverjanja znanja isti kakor za nacionalno preverjanje nasploh in so predstavljeni v točki 2.1. Podrobnejša navodila za njegovo izvajanje za učence, ki so vključeni v prilagojene izobraževalne programe z nižjim izobrazbenim standardom, so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*.

2.6 KAKO BO POTEKALO VREDNOTENJE PREIZKUSOV PRI NACIONALNEM PREVERJANJU ZNANJA

Ob vsakem preizkusu znanja sestavljavci (t. i. predmetne komisije za posamezne predmete, iz katerih se opravlja nacionalno preverjanje znanja) pripravijo podrobna navodila za njegovo vrednotenje. Vrednotenje se opravi v skladu z navodili za izvedbo in posebej z navodili za vrednotenje posameznega predmeta. V šolskem letu 2013/2014 bodo učitelji nacionalne preizkuse vrednotili elektronsko. Učenci bodo preizkuse še vedno reševali v papirni obliki, učitelji pa jih bodo nato, po opravljeni digitalizaciji na Državnem izpitnem centru, ovrednotili s pomočjo posebnega računalniškega programa. V tem postopku učitelj, ki vrednoti preizkus, ni seznanjen z identiteto učenca, ki je preizkus opravljal.

2.7 KDAJ IN KAKO LAHKO UČENCI IN NJIHOVI STARŠI POGLEDAJO UČENČEV OVREDNOTENI PREIZKUS NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

Učenci in njihovi starši imajo pravico do vpogleda v učenčev elektronsko ovrednoteni preizkus nacionalnega preverjanja znanja in izpis dosežkov v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem NPZ-ja*. Do navedenega gradiva bodo v okviru predvidenega časovnega obdobja lahko dostopali na spletni strani http://npz.ric.si z uporabo na šoli dodeljene šifre. Šola v okviru tega roka natančneje določi čas, ko se učenci v učiteljevi prisotnosti seznanijo s svojimi dosežki in ko se starši lahko seznanijo z dosežki svojega otroka. Izjemo glede načina vpogleda predstavljajo le tisti preizkusi učencev s posebnimi potrebami, ki jih zaradi prilagojene oblike ne bo možno digitalizirati; ti učenci bodo ovrednotene preizkuse na vpogled prejeli v tiskani obliki.

2.8 KDAJ IN KAKO BODO UČENCI IN NJIHOVI STARŠI OBVEŠČENI O UČENČEVIH DOSEŽKIH PRI NACIONALNEM PREVERJANJU ZNANJA

Osnovna šola pisno obvesti učence o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja z obvestilom o dosežkih pri NPZ-ju, ki so izraženi v absolutnih in odstotnih točkah. Obvestilo o dosežkih pri NPZ-ju je priloga k spričevalu 6. razreda oziroma k zaključnemu spričevalu 9. razreda.

Podrobnejša informacija o dosežkih učenca pri NPZ-ju v primerjavi z njegovimi vrstniki na šoli in v državi bo učencem in njihovim staršem po poizvedbah dostopna na spletni strani http://npz.ric.si. V podrobnejši informaciji bodo v odstotnih točkah zapisani dosežek učenca, povprečje na šoli in povprečje v državi. Grafi bodo prikazovali delež vrstnikov na šoli in v državi, ki so pri NPZ-ju dosegli višje, enake ali nižje dosežke v primerjavi z učencem.

2.9 JE DOSEŽEK PRI NACIONALNEM PREVERJANJU ZNANJA ISTO KOT ŠOLSKA OCENA

Dosežka na nacionalnem preverjanju znanja ni mogoče spremeniti v šolsko oceno. Razloga za to sta vsaj dva. Prvi je ta, da dosežek na nacionalnem preverjanju znanja pokaže le del tistega znanja, ki ga je mogoče preveriti pisno. V njem torej ni upoštevano tisto znanje, ki ga je mogoče preveriti le ustno ali praktično. Do največjih razlik med dosežkom na nacionalnem preverjanju znanja in šolsko oceno zato lahko pride pri predmetih, kot so šport, likovna in glasbena umetnost, tehnika in tehnologija, v manjši meri pa tudi pri vseh jezikih (govorne sposobnosti), pri fiziki in pri kemiji (eksperimentiranje). Drugi razlog je ta, da nacionalno preverjanje znanja pokaže znanje učencev z enim samim preizkusom, medtem ko šolske ocene odražajo način in uspešnost dela skozi vse šolsko leto. Seveda pa lahko oboje primerjamo in ob večjih odstopanjih tudi ugotavljamo, zakaj je do tega prišlo. Učitelji vam bodo pri iskanju pojasnil radi pomagali.

Iz dosežkov nacionalnega preverjanja lahko na primer ugotovimo, katere vsebine učnega načrta učenci obvladajo bolje in katere slabše, ali učenci dovolj dobro poznajo osnovna dejstva ter kako jih razumejo, ali jih znajo uporabljati (kritično primerjati, analizirati, sklepati, uporabiti v novih situacijah, se odločati, iskati nove izvirne rešitve in podobno). Na ta način lahko preverjamo, če so obstoječe oblike poučevanja in učenja dovolj dobre ali pa bi jih bilo potrebno spremeniti.

2.10 KAKŠNA BO PODROBNEJŠA OBRAZLOŽITEV O DOSEŽKIH UČENCEV PRI NACIONALNEM PREVERJANJU ZNANJA ZA ŠOLE IN UČITELJE

Šole bodo ob zaključku šolskega leta prejele tudi dodatno analizo dosežkov v obliki zbirne opisne informacije o dosežkih učencev za predmete, iz katerih so njihovi učenci opravljali nacionalno preverjanje znanja. Tako se bodo seznanile z državnim in šolskim povprečnim dosežkom pri posameznem predmetu pa tudi po posameznih nalogah v preizkusih, učenec pa bo lahko v šoli dobil podrobnejšo obrazložitev dosežka.

Šole bodo z dodatno analizo prejele grafične predstavitve vseh dosežkov v državi in dosežkov na šoli ter opisno informacijo o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja in specifikacijske tabele s kvalitativnimi podatki, v katerih je vsaka naloga v preizkusu natančneje opisana z več vidikov.

Grafične predstavitve vseh dosežkov v državi in dosežkov na šoli ponazarjajo dosežke učencev v odstotnih točkah, porazdeljenih od najnižjega do najvišjega. Za vsak dosežek je s stolpičem prikazano število učencev v državi oziroma na šoli, ki so pri preizkusu imeli ta dosežek. V predstavitvah bodo označena štiri območja dosežkov: nižji, srednji, višji in najvišji dosežki.

Učitelji in strokovnjaki, ki so sestavljali preizkus, bodo s podrobnejšo analizo pripravili kvalitativne opise znanja, ki ga v splošnem predstavljajo dosežki v državi na teh območjih. Šole in posamezni učenci bodo s primerjavo svojega dosežka in tako pripravljenih opisov dosežkov (oziroma znanja, ki ga ti predstavljajo) lahko ugotavljali svoja močna in šibka področja v znanju, ki ga je meril preizkus. Opisna informacija o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja bo dosegljiva tudi na javno dostopnih spletnih straneh Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

Na tem mestu želimo poudariti, da podatki o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami iz več razlogov. V 64. členu *Zakona o osnovni šoli* je izrecno določeno, da se podatki in analize o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja ne smejo uporabiti za razvrščanje šol.

2.11 KAKŠNI SO ROKI HRANJENJA DOKUMENTACIJE O NACIONALNEM PREVERJANJU ZNANJA

Dokumentacija o nacionalnem preverjanju znanja se, praviloma v elektronski obliki, hrani v arhivu šole eno leto po opravljenem preverjanju znanja. Šola lahko na pisno zahtevo učenca ali njegovih staršev pred uničenjem posreduje oziroma izroči učencu njegove preizkuse znanja.

Podatki o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja učencev 6. in 9. razreda bodo v skladu s predpisom, ki ureja dokumentacijo v osnovni šoli, vpisani v matično knjigo in matični list učenca, ki ju šola hrani trajno.

ZAKAJ PIŠEMO NPZ

Učiteljica: Si zadovoljen z dosežkom?

Učenec: Ne vem. Kaj sploh pomeni, da sem pisal 32 točk?

Učiteljica: Poglej graf porazdelitve dosežkov v državi. To je porazdelitev odstotnih točk vseh učencev v Sloveniji, ki so pisali NPZ iz matematike.

Učenec: Kaj pa so odstotne točke?

Učiteljica: Če si pisal 32 točk od 50 možnih, pomeni, da si dosegel 64 odstotnih točk. Odstotne točke dobiš tako, da dosežene točke deliš z vsemi možnimi točkami in pomnožiš s 100. Tvoj dosežek je obarvan rdeče, prikazuje pa ga tudi puščica.

Graf porazdelitve dosežkov v državi: Porazdelitev odstotnih točk vseh učencev v Sloveniji pri predmetu matematika (NPZ 2013, N = 17162)

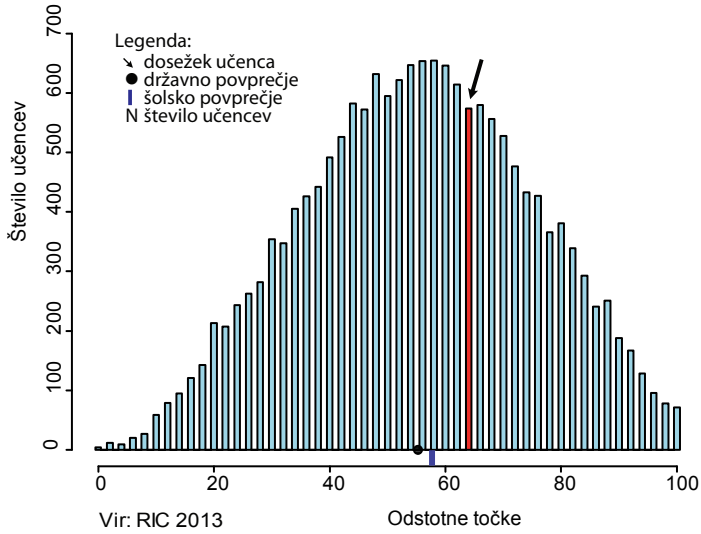

Učenec: Kaj pa pomeni okrogla pika?

Učiteljica: Ta pika predstavlja povprečno število odstotnih točk za vse učence v Sloveniji. Razbereš lahko, da je to povprečje približno 55 odstotnih točk. Verjetno vidiš tudi navpično modro črtico, ta pa predstavlja povprečni dosežek na naši šoli.

Učenec: Vidim, da je okrogla pika levo od mojega dosežka. Kaj to pomeni?

Učiteljica: Učenci, ki so levo od tvojega dosežka, so imeli nižje število odstotnih točk, učenci, ki so desno, pa višje. Okrogla pika je res levo od tvojega dosežka in to pomeni, da je tvoj dosežek višji od povprečnega števila odstotnih točk vseh učencev v Sloveniji.

Učenec: Zanima me, koliko učencev v Sloveniji je doseglo višje in koliko nižje število odstotnih točk kakor jaz.

Učiteljica: Iz grafa primerjave dosežkov v državi lahko razbereš, kolikšen delež tvojih sovrstnikov v Sloveniji ima nižje, enako ali višje število odstotnih točk. Več je tistih učencev – teh je kar 64 %, ki so dosegli nižje število odstotnih točk.

Graf primerjave dosežkov v državi pri predmetu matematika (NPZ 2013, N = 17162)

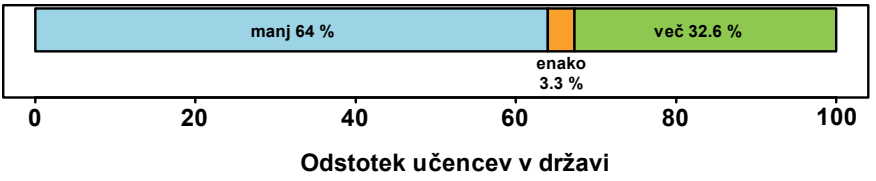

Učenec: Nekateri grafi porazdelitve dosežkov v državi so obarvani s štirimi barvami. Kaj pomenijo barve?

Graf porazdelitve dosežkov v državi z obarvanimi območji: Porazdelitev odstotnih točk vseh učencev v Sloveniji pri predmetu matematika (NPZ 2013, N = 17162)

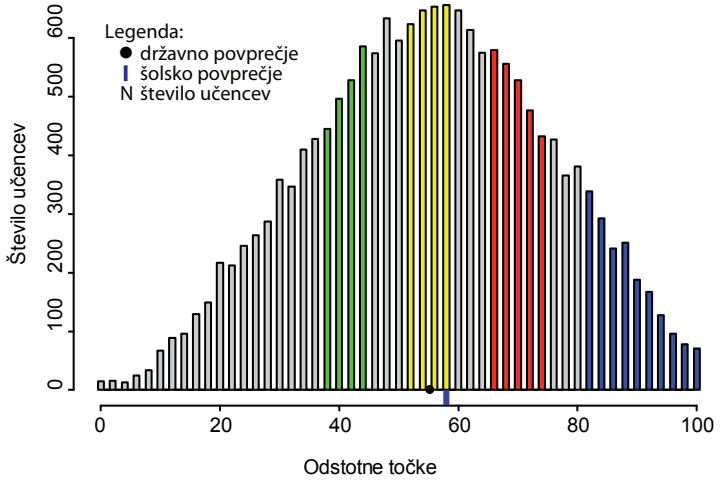

Vir: RIC 2013

Učiteljica: Stolpiči na grafu so obarvani različno, ker označujejo posebej izbrana območja nižjih, srednjih, višjih in najvišjih dosežkov. Sliši se zapleteno, vendar je pravzaprav preprosto: zeleno obarvani stolpiči predstavljajo učence, katerih dosežki so približno na spodnji četrtini porazdelitve dosežkov, rumeni učence z dosežki približno na sredini, rdeči učence z dosežki približno na zgornji četrtini, modri stolpiči pa predstavljajo učence z dosežki v zgornji desetini. Svetlo modri stolpiči predstavljajo vse ostale učence.

Učenec: Zakaj pa je to pomembno?

Učiteljica: Ta območja so posebej izbrana zato, da lahko dosežke pri preizkusu, ki predstavljajo določeno raven znanja, opišemo s konkretnimi nalogami, ki so jih učenci na teh območjih uspešno reševali.

Učenec: V zelenem območju so torej naloge, ki so jih uspešno reševali skoraj vsi učenci?

Učiteljica: Tako je.

Učenec: Ali mi lahko pokažete primer naloge iz tega območja?

Učiteljica: Seveda. Skoraj vsi učenci znajo po velikosti primerjati podatke iz preglednice.

Na NPZ je bilo možno doseči največ 50 točk pri vsakem predmetu. Iz preglednice je razvidno, koliko točk so dosegli Ana, Zala, Bor in Jan.

	Matematika	Slovenščina	3. predmet
Ana	23	19	15
Bor	16	21	25
Jan	41	45	37
Zala	30	27	32

Pri katerem predmetu je Ana dosegla največ točk? Pri matematiki.

(1 točka)

Učenec: Učenci z dosežki v rumenem območju so dosegli višje število odstotnih točk kakor učenci v zelenem območju. Ali to pomeni, da so naloge v rumenem območju zahtevnejše od nalog v zelenem območju?

Učiteljica: Tvoje razmišljanje je pravilno. Da si boš laže predstavljal, si oglejva nalogo iz rumenega območja, ki je, tako kakor naloga iz zelenega področja, povezana s podatki o NPZ-ju iz preglednice. Ta naloga preverja, ali učenec zna izračunati odstotek.

Koliko odstotkov točk je dosegel Jan pri slovenščini?

$\frac{45}{50} = \frac{9}{10} = \frac{90}{100} = 0,9$

Odgovor: Dosegel je 90% točk.

(1 točka)

Učenec: Ta naloga pa res ni težka, čeprav je naloga iz zelenega območja še lažja.

Učiteljica: Poglej, tvoj dosežek je nad rumenim območjem. Učencem s podobnim dosežkom, kot je tvoj, se naloge iz zelenega in rumenega območja večinoma ne zdijo zahtevne.

Učenec: Katere naloge pa so bile bolj zahtevne za reševanje?

Učiteljica: Na primer naloge iz rdečega območja. Oglejva si eno, ki preverja razumevanje odnosov med števili v številskem izrazu.

V danem izrazu $7+3\cdot7-7-7=0$ postavi oklepaje tako, da bo vrednost izraza enaka 0.

$7+3\cdot(7-7)-7=0$

(1 točka)

Učenec: Res je. To ni lahka naloga.

Učiteljica: Vendar so naloge iz modrega območja še zahtevnejše.

Učenec: Ali res? Mi lahko navedete še primer naloge, ki sodi v modro območje?

Učiteljica: Ja seveda. To je zahtevnejša naloga. Preverja, ali učenec zna iz besedila nastaviti enačbo in jo tudi rešiti z ustreznimi računskimi operacijami.

Za katero vrednost spremenljivke m ima izraz $(m-1)^2-(m-1)(m+1)$ vrednost 0?

Reševanje:

$(m-1)^2-(m-1)\cdot(m+1)=0$

$m^2-2m+1-m^2+1=0$

$-2m+2=0$

$m=1$

Odgovor: Za vrednost spremenljivke $m=1$.

(1 točka)

Učenec: Sedaj razumem razliko v zahtevnosti med nalogami iz obarvanih območij.

Učiteljica: Dobro. Potem tudi razumeš, da drugi učenci v državi, ki imajo podoben dosežek kot ti, uspešno rešujejo večino nalog, ki so razvrščene v rumeno in zeleno območje, in manj uspešno naloge, ki so razvrščene v rdeče in modro območje.

Učenec: Kaj pa moj dosežek pomeni glede na druge učence naše šole?

Učiteljica: Poglej graf porazdelitve dosežkov z obarvanimi območji na naši šoli. Učenci, ki so levo od tvojega dosežka, so imeli nižje število odstotnih točk, učenci, ki so desno, pa višje. Iz grafa lahko razbereš, da je več tistih učencev, ki so dosegli nižje število odstotnih točk.

Graf porazdelitve dosežkov z obarvanimi območji na šoli: Porazdelitev odstotnih točk učencev na naši šoli pri predmetu matematika (NPZ 2013, N = 75)

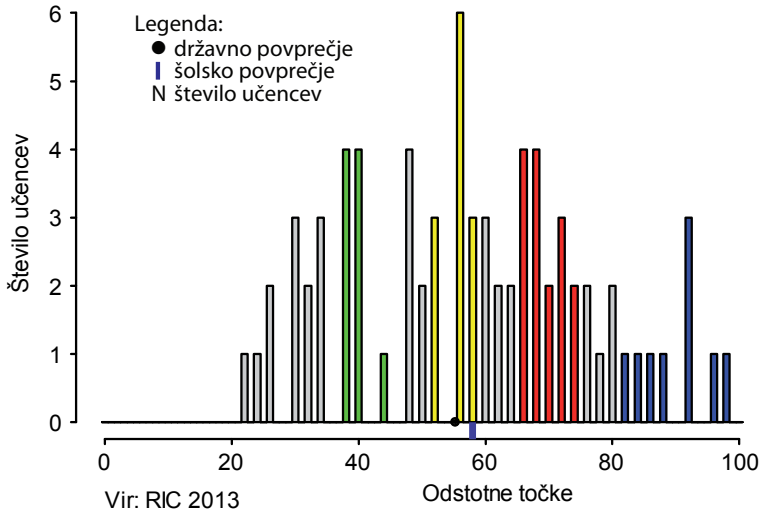

Učiteljica: Še bolje se to vidi iz grafa primerjave dosežkov na naši šoli. Na tem grafu so prikazani deleži učencev, ki so pisali manj, enako ali več kakor ti.

Graf primerjave dosežkov na šoli (NPZ 2013, N = 75)

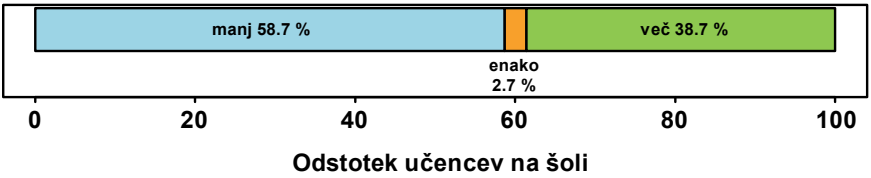

Učenec: Kje pa lahko pogledam, katere naloge sem uspešno reševal?

Učiteljica: Poglej v svoj preizkus znanja in tam boš videl, katere naloge si pravilno rešil. Takih nalog je v tvojem primeru 32, kar je enako številu točk, ki si jih prejel pri NPZ-ju. Uspešno si rešil vse naloge iz zelenega območja, skoraj vse naloge iz rumenega območja, nekaj več kot polovico nalog iz rdečega območja in pet nalog iz modrega območja.

Učenec: Kaj pravilno rešene naloge povejo o mojem znanju iz matematike?

Učiteljica: Naloge, ki si jih rešil pravilno, nakazujejo znanje matematike, ki ga na splošno povzemajo opisi znanj za zeleno, rumeno, rdeče in modro območje iz preglednice Opisi dosežkov pri NPZ-ju. Iz opisov v preglednici lahko povzamemo, da si z rutinskimi postopki reševanja seznanjen, uporabljati znaš ustrezne strategije reševanja v preprostih in znanih situacijah ter tudi pri nekaterih kompleksnih problemih. Iz rumenega območja nisi rešil samo naloge 6.a, pri kateri je bilo potrebno iz podatkov prepoznati pravokotni trikotnik in utemeljiti odgovor z vsoto notranjih kotov, kar je lahko tudi posledica manjše pozornosti ali malce treme.

Preglednica: Opisi dosežkov pri NPZ -ju

ZELENO OBMOČJE Učenci pokažejo osnovno matematično znanje o številih in številskih izrazih, obdelavi podatkov in reševanju enačb. Prepoznajo osnovne geometrijske pojme.
RUMENO OBMOČJE Učenci uporabljajo zgolj preproste postopke ali preproste miselne sklepe.
RDEČE OBMOČJE Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri izvajanju kompleksnejših rutinskih postopkov in pri reševanju problemov.
MODRO OBMOČJE Učenci uporabljajo ustrezne strategije pri reševanju kompleksnih problemov iz geometrije in iz algebre, rešitve kritično vrednotijo in utemeljijo.

Učenec: Aha, zdaj razumem, kaj pomenijo dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja. Vidim, da bi z več sprotnega učenja lahko dosegel še boljši rezultat.

Opomba: Primeri nalog so iz preizkusov znanja NPZ iz matematike, 3. obdobje, redni rok 2013. Fotografije so iz OŠ Ledina, 25. maja 2007.

3 KATERI PRAVNI AKTI DOLOČAJO IN UREJAJO NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA V OSNOVNI ŠOLI

***3.1* Nacionalno preverjanje znanja določa *Zakon o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07, 107/10, 87/11 in 40/12 – ZUJF)**

***3.2* Podrobneje ureditev nacionalnega preverjanja znanja predpisujejo še:**

- *Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/2013),
- *Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 50/12 in št. 56/12),
- *Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 61/12 in št. 51/13).

4 NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2013/2014

POVZETEK

- Nacionalno preverjanje znanja je za učence 6. in 9. razreda osnovne šole obvezno, (razen za učence 6. in 9. razreda, ki so vključeni v prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, odrasle, vpisane v program osnovne šole za odrasle, ter za učence priseljence iz drugih držav in v tekočem šolskem letu prvič obiskujejo osnovno šolo v Sloveniji, v skladu s 64. in 67. členom *Zakona o osnovni šoli*);
- nacionalno preverjanje znanja učenci opravljajo v enem roku, in sicer praviloma v mesecu maju;
- učenci opravljajo nacionalno preverjanje znanja na šoli, na katero so vpisani;
- preverjanje se opravlja pisno in pri posameznem predmetu traja 60 minut;
- na vseh šolah se preverjanje začne ob 8.30 in konča ob 9.30;
- šola mora učencem in njihovim staršem omogočiti vpogled v ovrednotene pisne naloge nacionalnega preverjanja znanja v skladu s Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju ministra za izobraževanje, znanost in šport ter *Koledarjem nacionalnega preverjanja znanja* Državnega izpitnega centra;
- dosežek učencev, izražen v absolutnih in odstotnih točkah, se vpiše v *Obvestilo o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja*.

5 KOLEDAR NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2013/2014 – DATUMI, KI JIH NE SMETE SPREGLEDATI

		6. razred	9. razred
2. september 2013	Objava sklepa ministra za izobraževanje, znanost in šport o izboru največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega se bo izvedlo nacionalno preverjanje znanja, ter določitvi šol, v katerih se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja iz določenega tretjega predmeta.		√
6. maj 2014	Nacionalno preverjanje znanja iz matematike.	√	√
8. maj 2014	Nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali madžarščine ali italijanščine.	√	√
12. maj 2014	Nacionalno preverjanje znanja iz tretjega predmeta.		√
12. maj 2014	Nacionalno preverjanje znanja iz angleščine ali nemščine.	√	
2. junij 2014	Šola seznani učence z dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja.		√
2. – 4. junij 2014	Učencem in njihovim staršem šola omogoči vpogled v ovrednotene naloge. Učenci se skupaj s starši odločajo za strokovno presojo o pravilnosti vrednotenja nalog (poizvedba).		√
4. junij 2014	Šola do tega roka posreduje Ricu podatke o poizvedbah.		√
9. junij 2014	Šola seznani učence z dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja.	√	

9. – 11. junij 2014	Učencem in njihovim staršem šola omogoči vpogled v ovrednotene naloge. Učenci se skupaj s starši odločajo za strokovno presojo o pravilnosti vrednotenja nalog (poizvedba).	√	
11. junij 2014	Šola do tega roka posreduje Ricu podatke o poizvedbah.	√	
13. junij 2014	Razdelitev obvestil o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja.		√
24. junij 2014	Razdelitev obvestil o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja.	√	

6 VIRI:

1. *Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli* (december 2005), pripravila Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja.
2. *Zakon o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07, 107/10, 87/11 in 40/12 – ZUJF).
3. *Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/2013).
4. *Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 50/12 in št. 56/12).
5. *Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 61/12 in št. 51/13).
6. *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2013/2014.*

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
Informacije za učence in starše

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA